

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЕКОЛОГІЯ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти. Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Екологія».

Всього опитано за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **44 респондента** ступенів вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр», контингент яких представлено на рисунку 1. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

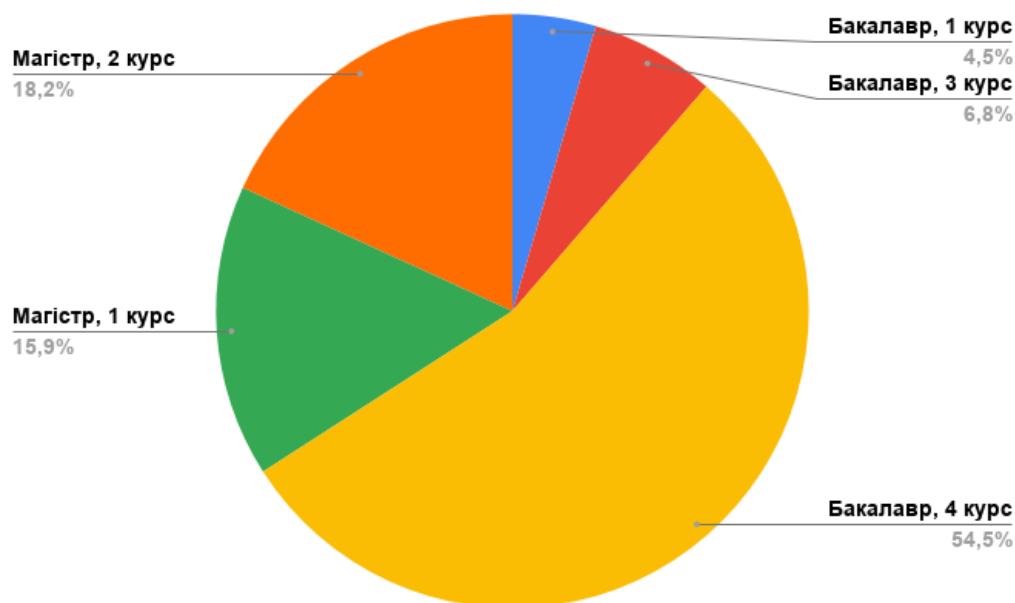

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

**Таблиця 1- Оцінювання якості ОПП «Екологія» здобувачами вищої освіти
(у відсотках)**

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	61,4	27,3	6,8	2,3	2,3
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	59,1	29,5	6,8	2,3	2,3
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	61,4	25,0	11,4	2,3	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	52,3	40,9	2,3	2,3	2,3
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	61,4	25,0	9,1	0	4,5
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	63,6	22,7	6,8	0	6,8
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	61,4	25,0	11,4	2,3	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	61,4	27,3	4,5	0	6,8
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	63,6	25,0	4,5	2,3	4,5
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	65,9	20,5	11,4	2,3	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	72,7	15,9	11,4	0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	77,3	22,7	0	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	77,3	15,9	4,5	2,3	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НІП ТДАТУ	68,2	25,0	2,3	0	4,5
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчання	59,1	27,3	11,4	2,3	0

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за **ОПП «Екологія»** за всіма критеріями є досить високою. Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за «5» і «4» балів) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» та «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію». Найнижче (максимальні відсотки за балом «1») здобувачі вищої освіти оцінили: «прозорість та чесність оцінювання знань» та «спрямованість дисциплін на майбутню професію».

Загальну оцінку якості освітнього процесу за **ОПП «Екологія»** здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі СВО «Магістр» (76,0% опитаних оцінили на 5 балів та 21,3% на 4 бали). 13,3% опитаних здобувачів вищої освіти 3 курсу оцінили якість освітніх послуг на незадовільному рівні.

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Екологія» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	1 курс	76,7	13,3	10,0	0	0
2	2 курс	-	-	-	-	-
3	3 курс	60,1	11,1	11,1	4,4	13,3
4	4 курс	56,7	30,0	8,9	1,9	2,5
5	магістри	76,0	21,3	2,7	0	0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- більше практичних занять (виїзні польові практики) для кращого засвоєння наданого матеріалу;
- збільшити кількість годин виробничої практики;
- більше запроваджувати на парах цікавих дискусій, тренінгів.

Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти спеціальності «Екологія» було запропоновано оцінити за **25 критеріями** (таблиця 3).

Аналіз **52 анкет** показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **89,6%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти (у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	71,5	9,3	16,0	2,2	1,0
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	73,1	7,7	15,4	3,8	0
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, видокремлює важливі моменти	73,1	7,7	15,4	3,8	0
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	69,2	11,5	15,4	0	3,8
Слідкує за реакцією аудиторії	69,2	11,5	15,4	3,8	0
Ставить питання і мотивує до дискусії	69,2	11,5	15,4	3,8	0
Володіє високою культурою мовлення	75,0	5,8	15,4	3,8	0
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	75,0	5,8	19,2	0	0
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	71,2	9,6	15,4	0	3,8
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	73,1	7,7	15,4	3,8	0
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІ	73,1	7,7	19,2	0	0
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	65,4	15,4	15,4	3,8	0
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	71,2	9,6	15,4	0	3,8
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)	73,5	5,8	16,5	2,7	1,5
Проявляє професійну ерудицію	73,1	5,8	17,3	3,8	0
Знайомить з останніми досягненнями науки	71,2	5,8	17,3	1,9	3,8
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	75,0	3,8	17,3	0	3,8
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	75,0	5,8	15,4	3,8	0
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	73,1	7,7	15,4	3,8	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)	77,9	1,7	16,1	3,4	1,0
Доброзичливість і тактовність, толерантність	78,8	0	15,4	1,9	3,8
Пунктуальність, організованість	78,8	0	15,4	1,9	3,8
Вимогливість, наполегливість	73,1	5,8	19,2	1,9	0
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	76,9	0	17,3	5,8	0
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	78,8	1,9	15,4	3,8	0
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	78,8	1,9	15,4	3,8	0
Охайність, зовнішній вигляд	78,8	1,9	15,4	3,8	0
Доброчесність	78,8	1,9	15,4	3,8	0
Середній показник відвідуваності занять	89,6				

Найвищими балами в I розділі «**Методичний рівень знань**» оцінені: «володіє високою культурою мовлення», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу» та «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо); в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання», «охайність, зовнішній вигляд», «доброчесність».

Найнижчі бали в I розділі отримано за «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи» та «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі – «доброзичливість і тактовність, толерантність», «пунктуальність, організованість».

Висновки

1) За результатами опитування здобувачів вищої освіти ОПП «Екологія» в цілому визначено досить високі показники організації освітнього процесу. Найвищі показники респонденти показали за: «актуальністю освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» та «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ».

2) Вибіркова незадоволеність здобувачів (максимальні відсотки з балом «1») виявлена за «прозорістю та чесністю оцінювання знань» та «спрямованістю дисциплін на майбутню професію».

Відповідно до виявлених недоліків усім науково-педагогічним працівникам, залученим до викладання на ОПП «Екологія» рекомендується: на початковому етапі викладання дисциплін роз'яснювати здобувачам систему відповідності кількості балів за практичні роботи, самостійну, а також поточний модульний та підсумковий

контроль. При викладанні дисциплін акцентувати увагу здобувачів на цільовому призначенні теоретичного матеріалу та практичних методів при подальшій роботі за фахом.

3) Викладачам ОП «Екологія» зорієнтувати освітній процес, враховуючи побажання здобувачів - збільшення кількості практичних занять, виїзних навчальних практик та виробничої практики для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. При проведенні аудиторних занять акцентувати увагу на цікавих дискусіях та тренінгах.

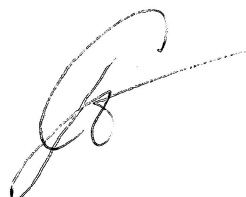
4) Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти у переважній більшості складає 70-80%, на максимальну оцінку 5 «якість проявляється практично завжди». В окремих випадках низькі оцінки зазначені респондентами за показниками: «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «проявляє творчий інтерес до своєї роботи», «знайомить з останніми досягненнями науки», «доброзичливість, тактовність і толерантність», «пунктуальність та організованість». Тобто, основним спрямуванням роботи науково-педагогічних працівників має стати оптимізація освітнього процесу з врахуванням сучасних науково-технічних розробок відповідно до профілю дисципліни, а також креативне, творче урізноманітнення аудиторних занять з постійною видозміною методів навчальних занять з метою концентрації уваги здобувачів вищої освіти на важливих елементах. Для цього необхідно регулярно проводити наукові конференції викладачів та здобувачів вищої освіти, активізувати роботу студентських наукових гуртків з обов'язковим опублікуванням результатів у збірниках праць.

Декан факультету агротехнологій та екології,
к.с.-г.н, доцент

Іванова І.Є.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент

Скляр Р.В.